

Антонець Н.Б., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАРАХУВАННЯ ДІТЕЙ ДО ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ (1991–2018)

На початку 90-х рр. ХХ ст. почала поширюватися тенденція проведення тестувань, співбесід, іспитів для перевірки знань, умінь і навичок майбутніх першокласників загальноосвітніх закладів, яка була пов'язана із дозволом здійснювати конкурсний відбір під час вступу до спеціалізованих шкіл. Оскільки таке явище суперечило освітньому законодавству, Міністерство освіти України у своїх директивних документах роз'яснювало особливості правил зарахування дітей до початкової школи закладів освіти різних типів [1–4].

Наказом Міністерства освіти і науки України від 19 червня 2003 р. було затверджено Інструкцію про порядок конкурсного приймання дітей (учнів, вихованців) до гімназій, ліцеїв, колегіумів, спеціалізованих шкіл (шкіл-інтернатів) [5]. Згідно з цим документом зарахування дітей до таких типів шкіл державної та комунальної форм власності здійснювалося на конкурсній основі. У конкурсному відборі могли брати участь діти незалежно від місця проживання. Конкурсне приймання дітей, які вступають до 1-го класу спеціалізованої школи (школи-інтернату), мало проводитися у формі співбесіди з дитиною в присутності її батьків або осіб, які її замінюють. Під час співбесіди дітям пропонували виконання спеціальних діагностичних завдань для перевірки рівня їхнього загального розвитку, функціональної готовності до систематичного навчання та здатності до вивчення дисциплін відповідно до спеціалізації закладу. Такі завдання розробляла педагогічна комісія на основі матеріалів, запропонованих центрами практичної психології й соціальної роботи (психологічними службами), та затверджував директор навчального закладу за погодженням з відповідним органом управління освітою. Не допускалася перевірка знань та умінь понад обсяги державних вимог навчально-виховних програм дошкільного навчального закладу. Чисельність педагогічної комісії для співбесіди з дитиною, яка вступала до 1-го класу спеціалізованої школи (школи-інтернату), не могла перевищувати трьох осіб разом з практичним психологом. Співбесіда не повинна була тривати довше ніж 30 хвилин. При цьому в Інструкції підкреслювалося, що приймання до загальноосвітніх класів більш ранніх ступенів навчання, які залежно від потреб населення та місцевих умов могли входити до складу гімназій, ліцеїв, колегіумів, має відбуватися без конкурсу.

Інструкція про порядок конкурсного приймання дітей (учнів, вихованців) до гімназій, ліцеїв, колегіумів, спеціалізованих шкіл (шкіл-інтернатів) втратила чинність 16 квітня 2018 р. у зв'язку із затвердженням Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти [6], який визначив, зокрема, механізми зарахування дітей до початкової школи (водночас він не поширюється на заклади спеціалізованої освіти, спеціальні та санаторні школи, навчально-реабілітаційні центри, школи соціальної реабілітації). Згідно з цим документом зарахування до початкової школи здійснюється, як правило, відповідно до території її обслуговування. Зарахування дитини з особливими освітніми потребами до інклюзивного чи спеціального класу (з його утворенням у разі відсутності) здійснюється на підставі доданого до заяви про зарахування висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (чи витягу з протоколу засідання психолого-медики-педагогічної консультації).

Відповідно до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої

освіти визначені документи та заяву про зарахування дитини до першого класу закладу освіти, за яким закріплена територія обслуговування, де проживає ця дитина, подаються одним із батьків дитини особисто до 31 травня. Крім того, заяву про зарахування та визначені документи до 31 травня можуть бути подані одночасно і до інших закладів освіти (без обмеження їх кількості) для зарахування на вільні місця. Присутність дитини під час подання заяви про зарахування, проведення жеребкування для зарахування дітей до закладу освіти на вільні місця або її зарахування не є обов'язковою і не може вимагатися працівниками закладу освіти чи бути умовою її зарахування.

Список використаних джерел:

1. Про прийом учнів на навчання до перших класів загальноосвітніх шкіл за місцем проживання, гімназій, ліцеїв та спеціалізованих шкіл : лист Міністерства освіти України від 10.06.1994 р. № 1/9-39. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1994. № 17/18. С. 52–53.
2. Про грубі порушення чинного законодавств в реалізації права громадян на загальну середню освіту : наказ Міністерства освіти України від 17.05.1995 р. № 138. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1995. № 11. С. 26–29.
3. Про організацію навчально-виховного процесу у початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів : лист Міністерства освіти України від 21.04.1999 р. № 1/9-171. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1999. № 11. С. 20–25.
4. Про прийом дітей до 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів : наказ Міністерства освіти і науки України від 06.05.2001 р. № 365. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 2001. № 11. С. 29–30.
5. Про затвердження Інструкції про порядок конкурсного приймання дітей (учнів, вихованців) до гімназій, ліцеїв, колегіумів, спеціалізованих шкіл (шкіл-інтернатів) : наказ Міністерства освіти і науки України від 19.06.2003 р. № 380. *Середня освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / за заг. ред. В. С. Журавського*. Київ, 2004. С. 667–676.
6. Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 р. № 367. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/05/10/1_nakaz_367.pdf

Бабич І.В., магістрантка спеціальності «Початкова освіта» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Науковий керівник: Білоусова Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

ДІАГНОСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА ЗАСОБАМИ НЕТРАДИЦІЙНИХ УРОКІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Метою дослідно-експериментальної роботи було визначено перевірку ефективності використання засобів нетрадиційних уроків на уроках природознавства у початковій школі.

Програма дослідницької роботи передбачала три етапи дослідження: